

Cīņā pret viltus ziņām izšķiroša ir izglītība un atbalsts medijiem, uzsver eksperti

Publicēts: 06.12.2017.

Raimonds Vējonis

Lai ierobežotu viltus ziņu ietekmi, ir jāizglīto sabiedrība un jānodrošina atbalsts brīvu, kvalitatīvu mediju attīstībai, uzsvēra trešdien, 6. decembrī Rīgas pilī notikušās diskusijas “Latvijas drošība 21. gadsimtā. Viltus ziņas kā instruments sabiedrības viedokļa ietekmēšanā” dalībnieki.

Valsts prezidents Raimonds Vējonis, atklājot diskusiju, atzina, ka vēl ir daudz jāstrādā, lai sabiedrības un politiķu noturība pret viltus ziņām būtu augstā līmenī. “Viltus ziņas ir viens no spēcīgākajiem mūsdienu ieročiem, kas nemitīgi tiek laists cīņā par Latvijas iedzīvotāju sirdīm un prātiem,” teica Valsts prezidents, norādot, ka ir jāaudzina kritiska sabiedrība, un jāatrod veids, kā uzlabot informatīvās vides kvalitāti.

Kā uzsvēra diskusijas īpašais viesis, Prāgas Starptautisko attiecību institūta pētnieks, Eiropas drošības centra koordinators Marks Galeoti, viltus ziņu risku rada tas, ka daudzi cilvēki uzskata sevi par pietiekami gudriem, lai domātu, ka viltus ziņas viņus neietekmē, tomēr tā nav. Liela nozīme ir tam, ka sociālajos tīklos cilvēki lielākoties uzturas sev pazīstamā informatīvajā vidē, kas lielā mērā izslēdz alternatīvus viedokļus. Galeoti norādīja, ka sašūķēt sabiedrību, novērst uzmanību un demoralizēt iedzīvotājus ir trīs galvenie viltus ziņu izplatīšanas veidi, ko izmanto Krievija, cenšoties ietekmēt sabiedrību Rietumos.

Marks Galeoti uzsvēra, ka ir jāizglīto sabiedrība, lai tā spētu kritiskāk atšķirt, kad tai melo, jo dezinformāciju izplata ne tikai Krievija, bet arī radikālais grupējums Islāma valsts un dažādas kompānijas, kas vēlas kaut ko pārdot.

NATO Stratēģiskās komunikācijas izcilības centra direktors Jānis Sārts norādīja uz to, ka personu dati, kas sākotnēji apkopoti biznesa vajadzībām, arvien vairāk tiek izmantoti, lai mainītu cilvēku sociālo un politisko uzvedību. Jānis Sārts uzsvēra, ka labākais

instrumentis cīņā pret viltus ziņu ietekmi ir domāt. Arī informācijas tehnoloģiju drošības incidentu institūcijas CERT.LV vadītājas vietnieks Varis Teivāns piekrita, ka tehnoloģijas nekad neaizstās izpratnes veidošanu sabiedrībā un kvalitatīvu izglītību.

Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūta pētnieks, Eiropas politikas analīzes centra eksperts Mārtiņš Kaprāns un "Latvijas Avīzes" redaktors, projekta "Atmaskots" autors Māris Antonevičs diskusijā analizēja Latvijas mediju vidē visbiežāk izplatītos viltus ziņu tematus un to ietekmi. M.Kaprāns atzina, ka radikālākie mīti kļūst mazāk efektīvi, tomēr medijos tiek uzturēts vēstījums par neizdevušos valsti un aktivizēti mīti par NATO un ekonomiku.

Diskusija notika Valsts prezidenta Raimonda Vējoņa ierosinātā diskusiju cikla "Latvijas drošība 21. gadsimtā" ietvaros.

<https://www.president.lv/lv/jaunums/cina-pret-viltus-zinam-izskirosa-ir-izglitiba-un-atbalsts-medijiem-uzsver-eksperti>